

USAID

د افغانستان د روغتیا سکتور معلوماتي پانه

مخينه

د ۲۰۲۱ زيرديز کال په اگست مياشت کې د طالبانو له خوا د افغانستان له نيولو وروسته، پر له پسي بشري او اقتصادي ناورينونه هغه ټولنيزي او پراختيايي لاسته راوړني گواښوي چې په سختی سره په تېرو څه باندې دوه لسيزو کې تر لاسه شوي دي. د افغانانو د شديدو بشري اړتياو ترڅنگ، د هغوی بشري حقونه هم له دوامدارو گواښونو سره مخامخ دي. یاد گواښونو د روغتيايي خدمتونو په گډون بنسټيزو خدمتونو ته د افغانانو لاسرسی له خطر سره مخ کړی، د هيواد د پرمختگ دپاره فرصتونه يې محدود کړي، او په نا متناسب ډول يې بنځي، نجوني او نورې محرومي ډلې په ټولنه کې له بشپړ گډون څخه بې برخي کړي دي.

دا بېچلې ننګونې د روغتيا سکتور په گډون د افغاني ټولني په ټولو برخو کې شتون لري. د افغانستان د روغتيا، اوبو او د حفظ الصحي سکتورونه ورځ تر بلې کمزوري کيږي او خدمتونو ته يې د افغان ښځو او نجونو لاسرسی په نا متناسب ډول محدود کيږي. د امریکا د نړيوال پرمختگ د ادارې (USAID) روغتيايي مرستې د افغانستان د کلينيکونو د يوې شبکې له لارې تر سره کيږي چې په ټوليزه توګه د دې هيواد له ۷۰ سلنو څخه زياتو وګړو ته روغتيايي خدمتونه وړاندې کوي. زموږ په مرستو کې د ميندو، ماشومانو او د ميندواري روغتيا څخه ملاتړ، د نري رنځ د ناروغي درملنه، د کويد-۱۹ د ناروغي مخنيوی او درملنه، د لازم روغتيايي توکو چمتو کول او د خصوصي سکتور مشارکت شامل دي. موږ د لومړني روغتيايي خدمتونو، د کوزن د له منځه وړلو، د ناروغيو د څار او چټک غبرګون د ملي سيستم څخه ملاتړ، د ناروغيو پر وړاندې د افغانانو واکسين کولو، د پاکو اوبو، حفظ الصحي او نظافت د تأمینولو په برخو کې د روغتيا د نړيوال سازمان (WHO) او د ماشومانو د ملاتړ صندوق (UNICEF) په گډون د ملګري ملتونو سازمان د ادارو سره له نږدې نه کار کوو. موږ له معلوماتو څخه په استفادې سره خپل فعاليتونه په آگاهانه ډول طرحه کوو او دخپل فعاليت دپاره داسې موقعيتونه غوره کوو چيرې چې وکولی شو خورا ډير مثبت اغيز ولرو.

زموږ لومړيتوبونه او زموږ د فعاليتونو اغيز

د امریکا د نړيوال پرمختگ د ادارې (USAID) روغتيايي مرستې پر دريو بنسټيزو موخو تمرکز کوي: په افغانستان کې د تېرو ۲۰ کلونو د روغتيايي لاسته راوړنو ساتل، د افغانستان په روغتيايي نظام کې ثبات رامنځته کول، او د افغانانو د ټوليزي روغتيا ښه کول. په افغانستان کې د طالبانو له راتګ وروسته د بېچلو او پر له پسي بدلېدونکو شرايطو سره سره، د امریکا د نړيوال پرمختگ اداره

(USAID) د افغانستان د خلکو پر وړاندې ژمنه پاتې ده او په ټول هيواد کې دوی ته د لازم روغتیايي خدمتونو وړاندې کولو ته ادامه ورکوي.

د افغانستان د روغتیايي سیستم پیاوړتیا لا تر اوسه هم یو مهم لومړیتوب ګڼل کېږي. ناکافي روغتیايي مرکزونو، د روغتیايي ښځینه کارکوونکو ډیر محدود شمیر او د بنسټیزو تاسیساتو کموالی له اوردې مودې راپدېخوا د افغانستان د روغتیايي سکتور تر فشار لاندې راوړلی دی. د ۲۰۲۱ زېږدیز کال په اګست میاشت کې افغانستان ته د طالبانو له راتګ وروسته، نوي ننگونې په دې سکتور کې رېښې نیولې دي. د نغو پیسو د کمښت شدید ناورین، د بسپنه ورکونکو د پانګونو کموالي، او د اټکل نه وړ کاري چاپیریال، د افغانستان له پخوا نه کمزوری روغتیايي سکتور نورهم اغیزمن کړی دی. د دې سترو ننگونو سره سره، د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) او نورو بسپنه ورکونکو شریکانو په ګډه د افغانستان د روغتیايي سکتور د سقوط مخه نیولې او د بیړني روغتیايي غبرګون پروګرام (HER) له لارې یې یو د انعطاف وړ روغتیايي سیستم پر پیاوړتیا تمرکز کوي. د افغانستان د بیا رغونې وجهي صندوق (ARTF) په تمویل، د بیړني روغتیايي غبرګون پروګرام (HER) د افغانستان په ۳۴ ولایتونو کې له څه باندې ۲۳۰۰ روغتیايي مرکزونو څخه ملاتړ کوي. ترڅو روغتیايي خدمتونه وړاندې کړي. د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) د افغانستان د بیا رغونې وجهي صندوق (ARTF) تر ټولو لویه بسپنه ورکونکې ده او یوازې له ۲۰۱۴ زېږدیز کال راهیسې یې له دې صندوق سره په افغانستان کې د روغتیايي فعالیتونو د تمویل دپاره له ۲۲۰ میلیون امریکایي ډالرو څخه زیاته مرسته کړې ده.

د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) د «روغتیايي سکتور د موضوعي کاري ډلې» د ګډ مشر په توګه د افغانستان د روغتیايي سکتور د ملاتړ په لور د خپلو شریکانو او د نورو بسپنه ورکونکو د فعالیتونو رهبري کوي. د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID)، نړیوال بانک (WB) او د روغتیايي نړیوال سازمان (WHO) تر مشرۍ لاندې، یاده کاري ډلې د افغانستان د روغتیايي سکتور لپاره د یوې نوي انتقالي استراتیژۍ د جوړولو په موخه چې له ۲۰۲۳ کال څخه تر ۲۰۲۵ کال پورې رانغاړي د اړوندو شریکانو فني روغتیايي او پالیسي پورې اړوند بحثونه همغږ کوي. د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) شریکانو د مخکښ لیکوالانو په توګه د ښار د اوسیدونکو د روغتیايي، خصوصي سکتور او د نوښت په ګډون د دې استراتیژي د دريو فني برخو په طرحه کولو کې برخه اخیستې ده. دا استراتیژي د افغانستان د روغتیايي سکتور کې د بسپنه ورکونکو هغو استراتیژیکو او عملیاتي پانګونو ته به ښه ورکړي کوم چې د افغانستان د خلکو دپاره د یو دوامداره او د انعطاف وړ روغتیايي سیستم د رامنځته کولو لومړی مهم ګام دی.

د ۲۰۲۲ کال کلیدي پایلې

- د افغانستان د بیا رغونې د وجهي صندوق (ARTF) له لارې، د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) له ۲۳۰۰ څخه زیاتو روغتیايي مرکزونو کې د لومړني روغتیايي خدمتونو د کڅوړي او د روغتونونو د لازمي خدمتونو د کڅوړي کیفیت ښه کړی دی.
- د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) د ۵۶۱۵ روغتیايي کارکوونکو لپاره، چې ۵۴۸ یې په کلیوالو روغتیايي مرکزونو او ۶۵ یې په ښاري روغتیايي مرکزونو پورې اړه لري، د میندو، نوي زیږیدلي او نورو ماشومانو روغتیايي، تغذیې، د کورنۍ تنظیمولو، د نري رنځ ناروغۍ او د خلکو د ورځني واکسین کولو په څېر په څو فني برخو کې د روزنې زمینه برابره کړې ده.
- د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) د کوید-۱۹ واکسین د څه باندې ۵.۲ میلیونو دوزونو د ترسره کیدو زمینه برابره کړې ده.
- د امریکا د نړیوال پرمختګ اداره (USAID) په ۴۷ ښاري روغتیايي مرکزونو کې د تغذیې د خدمتونو ځانګړي رامنځته کړي ترڅو ماشومان معاینه او د خواړو ځواکي درملني ته یې راجع کړي.
- د اوبو رسولو د نوي او بیارغول شوي وسیلو او سیستمونو څخه په منډې سره، په ۴۲ سیمو کې له ۱۰۱۰۰۰ څخه زیات خلک د څښاک پاکو اوبو ته لاسرسی موندلي دي.
- د امریکا د نړیوال پرمختګ ادارې (USAID) په تمویل او د ملګري ملتونو د ماشومانو د ملاتړ صندوق (UNICEF) په تطبیق، د اوبو، حفظ الصحي او نظافت د کلیوال پروګرام څخه په منډې سره، ۱۱۲۹ سیمې په پراښتې فضا کې د حاجت له لرې کولو څخه د پاکو سیمو په توګه تثبیتې شوي.